

Egészséges Vásárhely Program

Hódmezővásárhelyi Lakossági Egészségfelmérés HODEF 2008

Dr. Vitrai József

EgészségMonitor Nonprofit Közhasznú Kft.

Kutatási cél, kutatási kérdések

- Milyen a felnőtt lakosság egészségi állapota, melyek a legfontosabb egészségproblémák Vásárhelyen?
- Milyen krónikus betegségben szenvednek a vásárhelyiek?
- Egészséges életmódot folytatnak a vásárhelyiek?
- Milyen ellátási formákat vesznek igénybe, hogyan értékelik a helyi ellátás minőségét?
- Milyen stratégiai változtatások szükségesek Vásárhelyen az egészségi állapot javításához, illetve egyes feltárt jelenségek kezeléséhez? – Irányt ad az EVP továbbfejlesztéséhez.

Egészségadatok -- OLEF2003, HODEF2008

Környezeti tényezők

anyagi helyzet
vallásosság
egészségkultúra
családszerkezet
társas támogatottság
régió
településtípus

Egyéni tényezők

alkoholfogyasztás
dohányzás
testmozgás
táplálkozás
kor
nem
testtömegindex
iskolázottság
gazdasági aktivitás

egészség

funkcionalitás
mentális egészség
vélt egészség
krónikus betegségek

A kutatás módszertana

- Három szakmai szereplő együttműködése teremtette meg a megfelelő feltételeket:
  - EgészségMonitor Kutató és Tanácsadó Nonprofit Közhasznú Kft. (országos egészségkutatások tapasztalata)
  - Nézőpont Intézet (véleménykutatási szaktudás)
  - Erzsébet Kórház és EVP (helyismeret és egészségpolitikai értékelés)
- Személyes lekérdezésű 1500 fős véletlenszerű minta a felnőtt lakosság körében, amely reprezentatív Hódmezővásárhely teljes lakosságára (nem és kor-összetétel szerint).
- 1027 megvalósult interjú, magas, 68 százalékos lakossági együttműködési arány – ez köszönetet érdemel.

Melyek a felnőtt lakosság egészségi állapotának legfontosabb jellemzői Vásárhelyen?

---

1. Hogyan történt az értékelés?

- Az egészségi állapot jellemzése az országos és regionális adatokkal jól összevethető 4 indikátor alapján történt:
  - Vélt egészség: a saját egészségről kialakított vélemény, mely összefüggést mutat az egészségügyi ellátás igénybe vételével is.
  - Korlátozottság: mennyire igényel segítséget az önellátáshoz illetve mindennapi tevékenységéhez.
  - Mentális egészség: a lelki egészség zavarainak lakossági szintű becslésére alkalmas skála alapján.
  - Krónikus betegségek: népegészségügyi szempontból kiemelt fontosságú diagnózisok, mint pl. szív- és érrendszeri betegségek, daganatos betegségek, csontritkulás, szorongás vagy depresszió.

Melyek a felnőtt lakosság egészségi állapotának legfontosabb jellemzői Vásárhelyen?

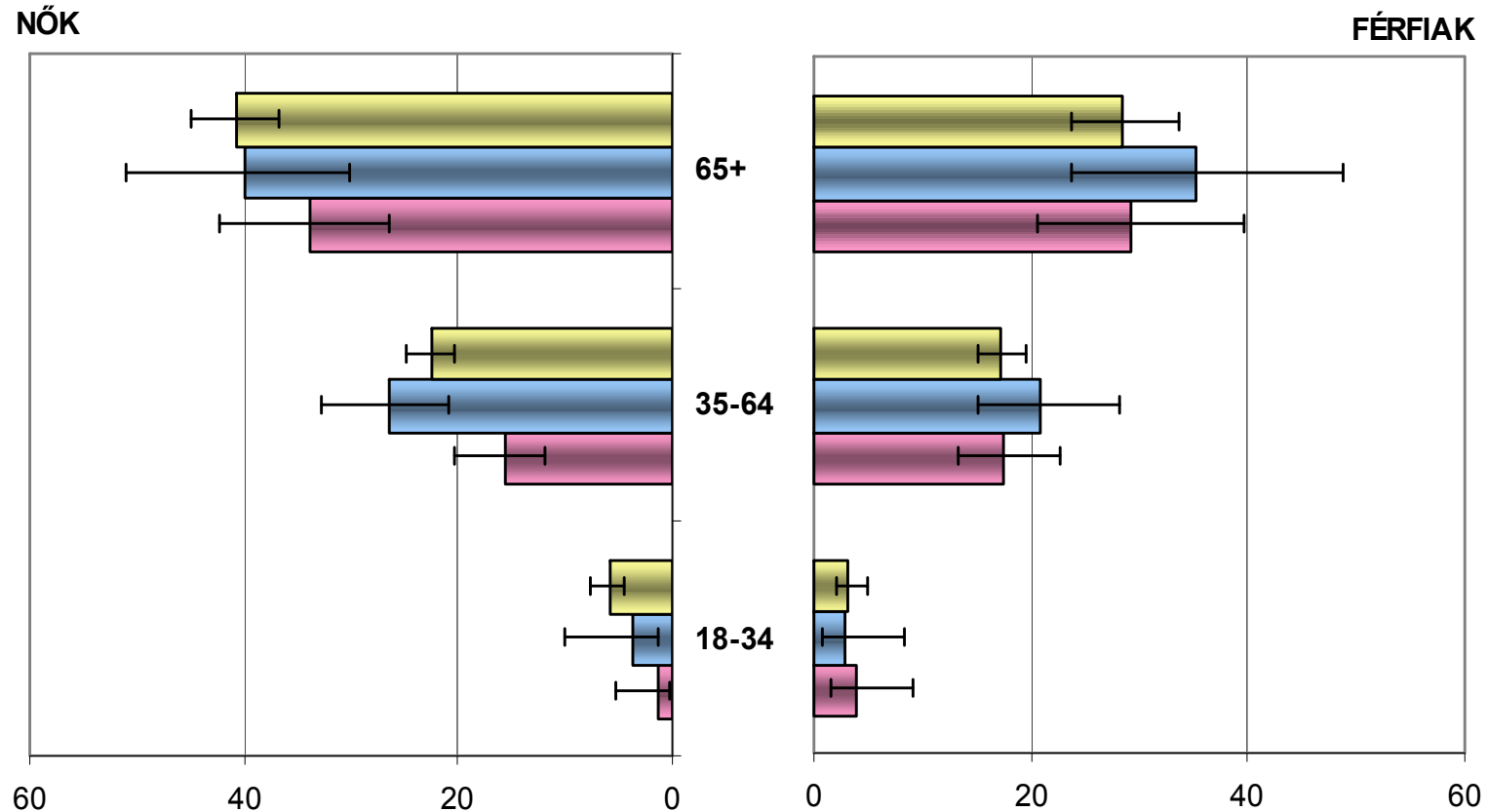

---

2. Vélt egészség, korlátozottság, mentális egészség

- A vásárhelyiek kisebb arányban vélték egészségi állapotukat rossznak, mint akár a Dél-Alföldi Régióban, akár az országban máshol.
  - Valószínűsíthető, hogy az egészségügyi ellátás, különösen az alapellátás jobban kielégíti a szükségleteket, mint máshol
- Mindennapi tevékenységükben súlyosan korlátozott a vásárhelyiek 5%-a, mely megfelel az országos értéknek.
- A középkorúan fele, az idősek csaknem 80%- a küzd valamilyen fokú korlátozottsággal.
- Mentális egészség vonatkozásában Vásárhely lakossága nem különbözik az ország egészétől - 10%-uk mentális funkciócsökkenéssel jellemezhető.

A nők kisebb arányban vélték egészségi állapotukat rossznak, mint akár a Dél-Alföldi Régióban, akár az országban máshol.
– Az idősek fele egészségi állapotát *kielégítőnek* ítéli.

Amennyiben Hódmezővásárhely lakosságának a demográfiai és szociológiai összetétele az országgal megegyezne, a hódmezővásárhelyiek 20%-al kisebb eséllyel vélnék egészségi állapotukat rossznak, mint az ország lakosai általában.

Melyek a felnőtt lakosság egészségi állapotának legfontosabb jellemzői Vásárhelyen?

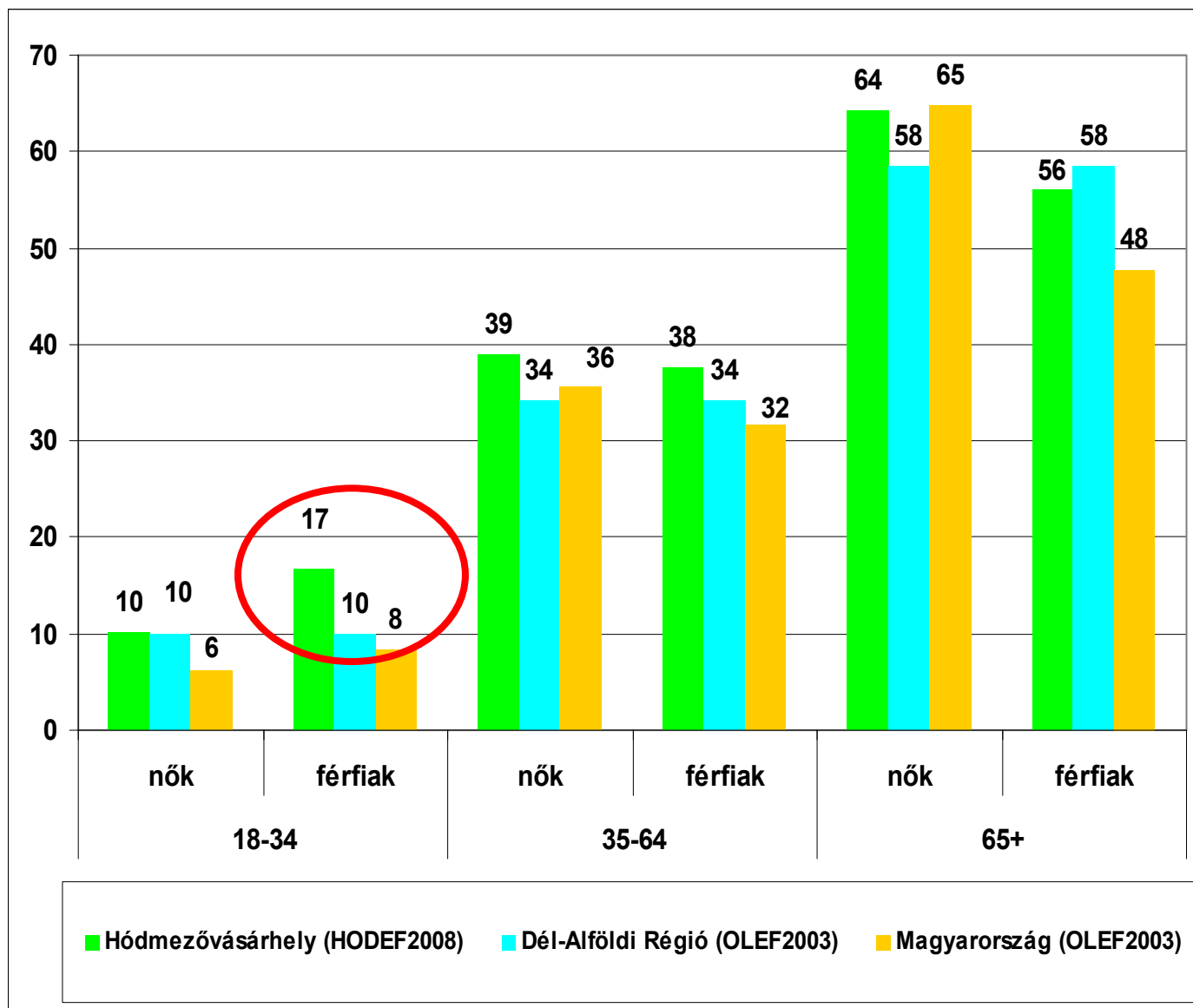

---

3. Milyen krónikus keringési betegségekben szenvednek a vásárhelyiek?

- A magas vérnyomás látszólag magasabb kockázata mögött az alapellátás gyakoribb igénybevétele és így kevesebb rejtve maradó beteg áll.
- A keringési rendszer betegségei a 65 év feletti hódmezővásárhelyi lakosok háromnegyedét érintik.
- A szívinfarktus és a stroke országosnál magasabb aránya az idősek számára jobb túlélési rátát jelezhet.

Magas vérnyomás - magasabb kockázat vagy korai felismerés?

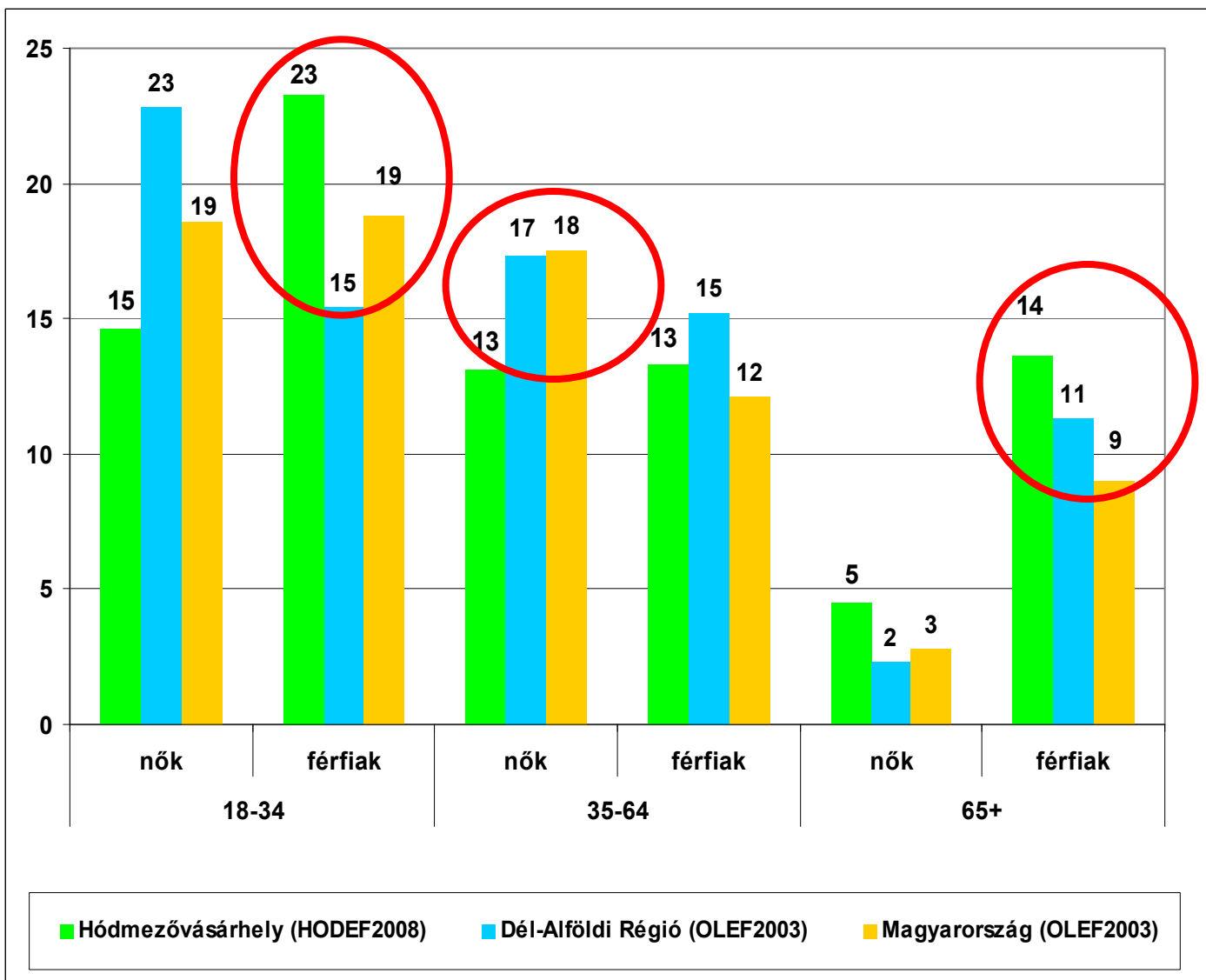

A középkorú felnőttek 40%-át, az idős nők 70%-át, az idős férfiak több mint felét, a fiatal férfiak 17%-t érinti. Amennyiben Hódmezővásárhely lakosságának a demográfiai, szociológiai összetétele és egészségi állapota az országgal megegyezne, a magas vérnyomás esélye 50%-kal nagyobb lenne mint országosan, azonban ezt inkább a korábbi felismerés és így kevesebb rejtett beteg magyarázza.

Egészséges életmódot folytatnak a vásárhelyiek?

- Az egészséges életmód egyik kulcseleme, hogy valaki nem dohányzik.
- Bár az országoshoz képest valamivel jobb a helyzet, még mindig sokan dohányoznak Vásárhelyen.
- A nők 20%, a férfiak közel 40%-a dohányzik. Minden 10. lakos munkahelyén passzív dohányzástól szenved.
  - A dohányosok többsége 19 éves kora előtt szokott rá a dohányzásra.
  - Kedvező jel, hogy a felmérést megelőző 1 évben már megpróbált leszokni a dohányzó férfiak fele és a nők 44%-a.

Még mindig sokan dohányoznak Vásárhelyen, különösen a fiatal férfiak

Minden ötödik nő, a férfiak 38%-a dohányzik. A megelőző 12 hónapban leszokással próbálkozott a férfiak fele, a nők 44%-a. A lakosok 10%-a szenved munkahelyi passzív dohányzástól, ami kedvezőbb, mint a régiós illetve az országos helyzet.

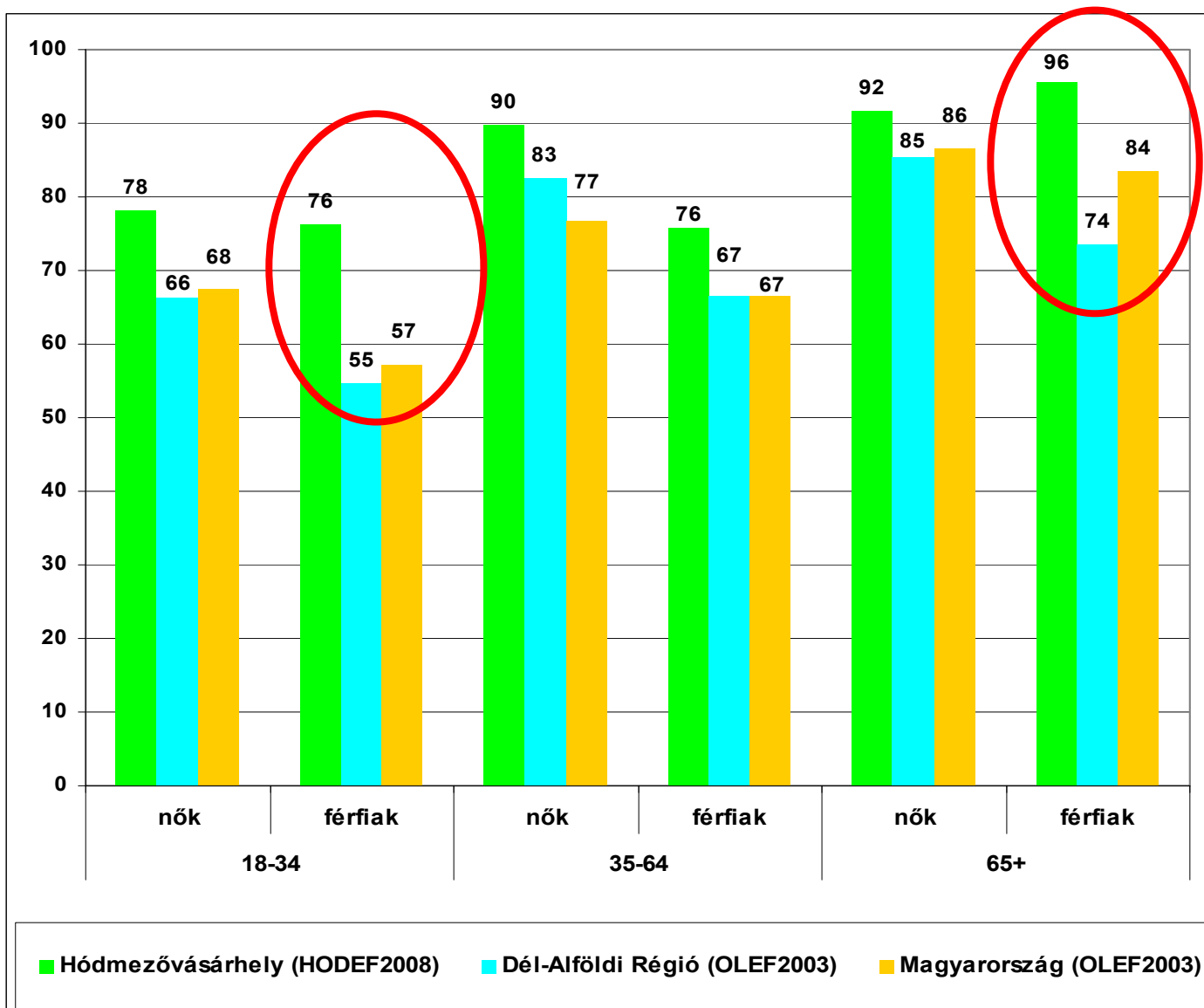
Egészséges életmódot folytatnak a vásárhelyiek? (2.)

- **Az egészséges életmód a zöldség és gyümölcs fogyasztással, a testsúllyal, a túlzott alkoholfogyasztás kerülésével és a testmozgás mértékével is jól jellemezhető.**
- **Több zöldséget és gyümölcsöt kellene fogyasztani:**
  - Bár a vásárhelyiek fele naponta fogyasztott friss zöldséget vagy gyümölcsöt, csupán 15%-a tette ezt az ajánlásoknak megfelelően naponta többször.
- **Felesleges kilókat cipel minden második vásárhelyi:**
  - A nők fele, a férfiak 65%-a túlsúlyos, minden negyedik vásárhelyi férfi és nő elhízott.
- **A férfiak negyedénél, a nők 5%-nál mértékletesebb alkoholfogyasztásra lenne szükség: nagyívó a férfiak 26%-a, a nők 5%-a.**
- **Sokan végeznek rendszeres testmozgást Vásárhelyen:**
  - A felnőtt lakosság 85%-a megfelelő testmozgást végzett a megelőző héten.

Mennyire veszik igénybe a vásárhelyiek az egészségügyi ellátást?

- A vásárhelyiek gyakrabban keresik fel házi orvosukat, mint az országos átlag
  - Mindhárom korcsoportban, a nőknél és a férfiaknál egyaránt 90% körül volt az alapellátást a megelőző 12 hónapban igénybe vevők aránya.
  - A fiatal férfiak 20%-kal nagyobb arányban vették igénybe az alapellátást, mint az országban máshol, ami a prevenciós programok szempontjából kedvező lehetőség.
  - Az országoshoz képest 13%-kal többen keresték fel házi orvosukat Hódmezővásárhelyen.
- A fiatal és középkorú vásárhelyi nők nagyobb arányban veszik igénybe a szakrendelést, mint a férfiak:
  - A fiatal és középkorú nők háromnegyede vett igénybe járóbeteg szakrendelést a megelőző évben, a férfiak csupán 40-45%-a. Az idős nők és férfiak több mint fele vett igénybe ilyen egészségügyi szolgáltatást.

A vásárhelyiek gyakrabban veszik igénybe a háziiorvosi ellátást

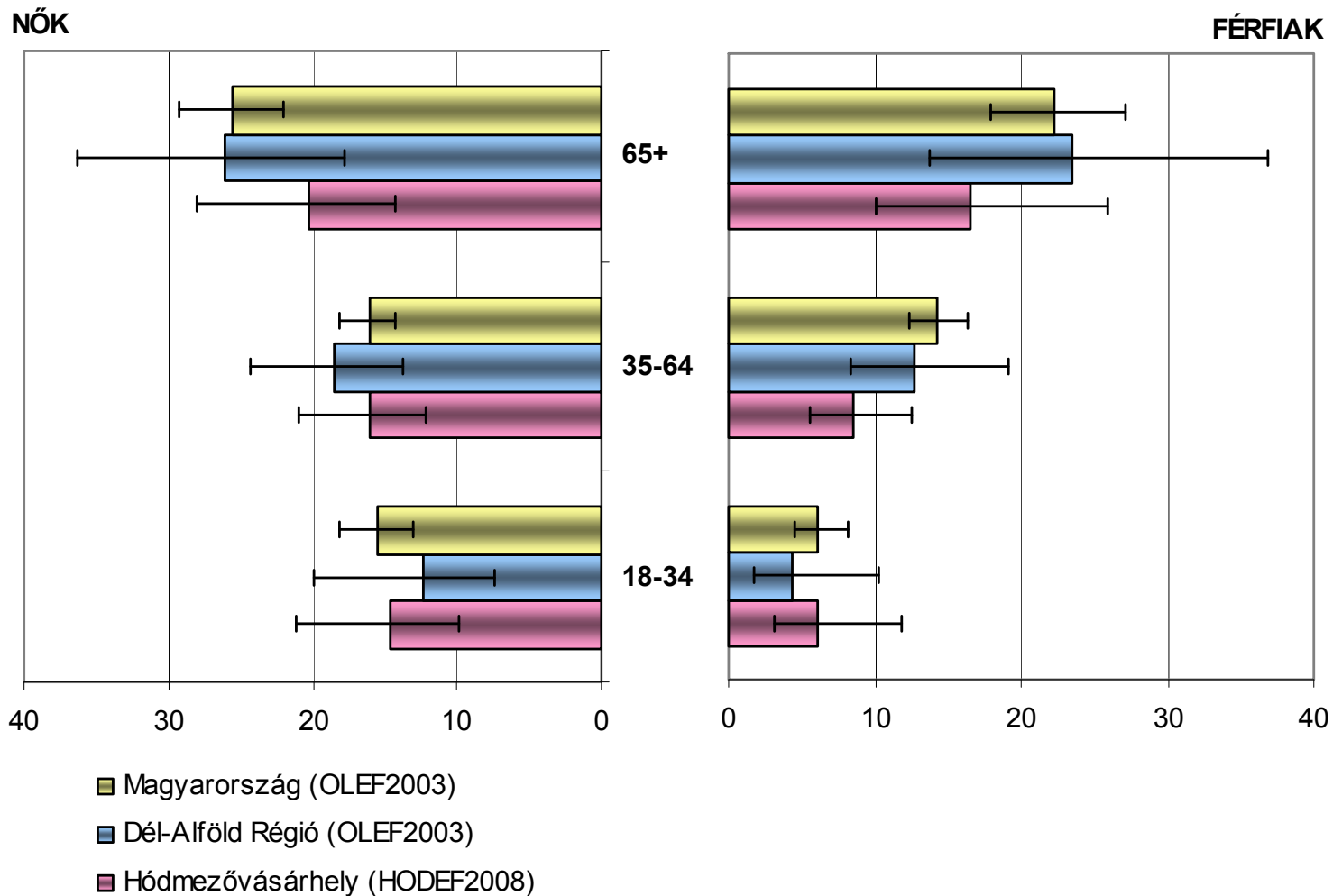
Mindhárom korcsoportban, mind a nők, mind pedig a férfiak között magas volt a háziiorvosi ellátás igénybevétele az elmúlt 12 hónapban.

Mennyire veszik igénybe a vásárhelyiek az egészségügyi ellátást? (2.)

- A fekvőbetegellátást az országosnál kissé ritkábban vették igénybe a vásárhelyiek:
  - Legalább egy éjszakát töltött kórházban a megelőző évben a nők 15-20%-a és a férfiak 6-16%-a (korcsoporttól függően).
- A fiatal nők fele, a középkorúak 40%-a, míg a férfiaknak csupán 1/3-a járt fogorvosnál a felmérést megelőző évben.

Legalább egy éjszakát töltött kórházban a megelőző 12 hónapban a nők 15-20%-a – korcsoportonként emelkedő mértékben, a férfiaknál ez az arány 6-16% volt.

Mennyire veszik igénybe a vásárhelyiek az egészségügyi ellátást? (3.)

- **Vérnyomásmérés**
  - Közel azonos arányban, 80-90%-ban végeztek vérnyomásmérést az előző 12 hónapban a nőknél és a férfiaknál – a fiataloknál egy kicsivel alacsonyabb, az idősebbeknél kissé nagyobb arányban.
- **Vércukorszint ellenőrzés**
  - Minden második fiatal felnőttél végeztek vércukorszint ellenőrzést a kérdezést megelőző 12 hónapban. Az idősebbeknél ez az arány meghaladta a 60%-ot.
- **Koleszterinszint meghatározás**
  - A nők 60%-ánál, a férfiak felénél történt koleszterinszint meghatározás a megelőző 12 hónapban.

Mennyire veszik igénybe a vásárhelyiek az egészségügyi ellátást? (4.)

- **Nőgyógyászati szűrések**
  - A méhnyakrák szűrésének 64 év alatti célcsoportjában a nők egyharmadánál nem végeztek citológiai vizsgálatot.
  - Az emlőrák-szűrés 50 év feletti célcsoportjában a nők közel felénél történt mammográfiás vizsgálat a felmérést megelőző két éven belül.
- **Széketvizsgálat, végbéltükrözés**
  - A hódmezővásárhelyiek 9%-a számolt be székletvizsgálatról és 2,7%-a vastag illetve végbéltükrözésről megelőző 12 hónapra vonatkozóan.

Mennyire veszik igénybe a vásárhelyiek az egészségügyi ellátást? (5.)

Megbeszélés és javaslatok

- A vásárhelyiek nagyobb aránya veszi igénybe az alapellátást, mint máshol az országban, különösen a fiatal felnőtt férfiak:
  - Hatékonyabb prevencióra nyílik lehetőség.
  - Magas arányban vesznek részt a vásárhelyiek egyes szűréseken.
- Érdeemes megvizsgálni a döntéshozóknak, hogyan lehet növelni az egészségmegőrző, prevenciós és szűrőprogramok hatékonyságát illetve milyen új programokat érdemes elindítani *(szükségletek, kapacitás? hozzáférés?)*
- A vizsgálatok eredményei alapján célzott beavatkozások és fejlesztések végrehajtása javasolt.
- Az eredmények monitorozása fontos feladat.

Összefoglalás

- A hódmezővásárhelyi lakosok elégedettebbek az egészségi állapotukkal és magasabb arányban veszik igénybe az alap- és járóbeteg szakellátást, mint az országos átlag.
- Feltételezhető, hogy az egészségügyi ellátás jobban kielégíti a szükségleteket, máshol az országban.
- Minden bizonnyal szerepet játszik ebben az Egészséges Vásárhely Program megindulása.
- A felmérés eredményei támogatást jelentenek a az EVP mind szélesebb körű és minél intenzívebb folytatására, mely már középtávon is mérhető módon javíthatja a vásárhelyi lakosság egészségi állapotát.